

Beleidsplan Sociale Veiligheid op Archipel Basisschool De Lichtboei

Opgesteld: maart 2019 (aangepast: januari 2020)

Door: Karen Starrenburg (APC) en Marloes Ketting (Directeur)

Anti-pest coördinator (APC): Karen Starrenburg (karenstarrenburg@archipelscholen.nl)

Intern vertrouwenspersoon (IPC): Ina Hamelink (inahamelink@archipelscholen.nl)

Extern vertrouwenspersoon: mevrouw Bareman

Sociale veiligheid

In de Wet Veiligheid op school (2015) staat de zorgplicht van de school centraal. Van scholen wordt verwacht dat ze alles doen wat nodig is om leerlingen een veilige omgeving te bieden. Scholen zorgen voor sociale veiligheid en spannen zich in om om pesten tegen te gaan. Op Archipel Basisschool De Lichtboei vinden wij sociale veiligheid op school een belangrijke voorwaarde voor een goed leer- en werkklimaat en geven we sociale veiligheid vorm in het dagelijks handelen en denken van iedereen in de school. Dit beleidsplan geeft weer hoe er op de De Lichtboei aandacht wordt besteed aan de sociale veiligheid.

Anti Pest Coördinator

Elke school heeft de verantwoordelijkheid om pesten tegen te gaan en de sociale veiligheid te bevorderen. Daarbij is er één persoon als aanspreekpunt voor kinderen en ouders nodig, bij ons op school is dat Karen Starrenburg. Wanneer er sprake is van pestgedrag, is de eerste stap om er met de groepsleerkracht over te gaan praten. De leerkracht kan vervolgens de hulp inschakelen van de anti pestcoördinator. Ook kinderen en ouders kunnen dat doen. De anti-pestcoördinator zal (wanneer nodig) in gesprek gaan met de volgende partijen: het gepeste kind, de pester, de leerkracht, de ouders en de klas.

Vertrouwenspersoon

Bij klachten over ongewenst gedrag op school, zoals: pesten, ongewenste intimiteiten, discriminatie, agressie en geweld, kunnen ouders en leerlingen een beroep doen op de ondersteuning door de vertrouwenspersoon op school. Ina Hamelink is de vertrouwenspersoon bij ons op school. Zij luistert, geeft informatie over mogelijke vervolgstappen en brengt u eventueel in contact met de directie en/of de externe vertrouwenspersoon. Probeer 'klachten' altijd eerst te bespreken en op te lossen met de eigen leerkracht alvorens de vertrouwenspersoon te benaderen.

Schoolregels

Op de Lichtboei vinden wij het belangrijk dat er een prettige sfeer hangt, waarin een ieder zich fijn voelt, ons inziens is dat de basis om vervolgens tot leren te kunnen komen. Om dat te kunnen bewerkstelligen hebben we schoolregels opgesteld, die duidelijk zichtbaar ophangen in de gehele school (in de hallen bij binnenkomst en in ieder klaslokaal). Deze schoolregels vormen als het ware de basis van waaruit wij gezamenlijk werken aan een prettige en vooral veilige sfeer op onze school.

Bij ons op school:

IS HET FIJN

horen we bij elkaar

leren we samen

mag je zijn wie je bent

houden we rekening met elkaar

helpen we anderen

werken we hard

luisteren we naar elkaar

maken we fouten

zijn we nieuwsgierig

voelen we ons thuis

Archipel basisschool De Lichtboei, onze school!

Preventief handelen

Preventief handelen staat voor onderwijs waarin de psychologische basisbehoeften van de leerling (autonomie, competentie en relatie) centraal staan. Tevens kan gesteld worden dat preventief handelen van probleemsituaties staat voor de attitude van de leraar om deze behoeften van zijn leerling(en) samen met die van ouders, de leraar en de medeleerlingen mee te wegen bij zijn interventies. Wij gaan binnen het domein sociale veiligheid graag preventief te werk, dat wil zeggen dat we interventies inzetten om pestgedrag te voorkomen.

Start van het schooljaar

'Het is een taak van de leraren om groepsvorming actief te begeleiden, onder meer door in de startfase van een nieuw schooljaar aandacht te besteden aan de ontwikkeling van sociale en emotionele competenties van de leerlingen'. Ieder kind wil functioneren binnen de groep.

Er zijn drie basisbehoeften voor het functioneren in een groep:

- Fysiek en emotioneel veilig voelen
- Het verkrijgen van invloed binnen de groep
- Het communiceren binnen de groep

(Maslow).

Wij starten het schooljaar met de methode "Goed van Start", welke zorgt voor een positief en veilig klimaat, waarin alle leerlingen geaccepteerd worden en groeien in hun sociale vaardigheden. Met als doel om te werken aan een positieve groep en problemen te voorkomen door duidelijk te zijn over regels en routines. De inbreng van leerlingen, bijvoorbeeld via **klassenvergaderingen**, is hierbij van groot belang (Teitler). Tevens kunnen de leerkrachten, middels doelgericht leerkrachtgedrag en de inzet van toonzetters en energizers, actief bijdragen aan het vormen van een positief groepsklimaat waarbij gezamenlijk klassenregels en een pestcontract worden opgesteld.

De leerkrachten houden bij de start van het schooljaar tevens actief rekening met de verschillende fasen van groepsvorming:

Forming (oriëntatiefase):

De eerste weken van het schooljaar bestaat uit het oriënteren; elkaar leren kennen, de regels aftasten. Na een aantal weken groeit er een zekere structuur en voorspelbaarheid.

Storming (conflictfase):

Dit is een belangrijke fase voor het krijgen van een samenhangende groep.

De verschillende groepsleden gaan zich meer profileren. De leerlingen testen elkaar en de leerkracht; hoe ver kunnen we gaan? De rollen worden bepaald, wie wordt de leider van de groep? Dit is de fase van de conflicten en de meeste problemen.

Norming (regelfase):

De regels zijn duidelijk, het klimaat van de klas wordt bepaald. Er heerst een gevoel van veiligheid.

Performing (productiviteitsfase):

Leerlingen hoeven zich niet meer bezig te houden met normen en regels, de klas kan gaan leren.

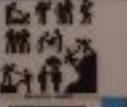

In deze fase kan ook blijken dat er geen duidelijke samenhang is in de groep of dat de samenhang negatief is.

Adjourning/termination (afscheid van de groep):

De laatste weken van een schooljaar. Leerlingen nemen (bewust of onbewust) afscheid van elkaar.

Bij problemen, wanneer er een nieuw kind bij komt of een kind weggaat, bij een andere leerkracht of in een totaal andere situatie (bv. kamp) zal er worden teruggegaan naar een vorige fase.

Anti-pestprogramma

1		Zeg elkaar aardige woorden tegen elkaar
2		Laat anderen meespeelen.
3		Je luistert goed naar een ander
4		Anderen zijn is leuk!
5		Probeer een ruzie uit te praten
6		Je helpt een ander
7		Kun je het samen niet oplossen, dan ga naar de meester of juf

Wij vinden het belangrijk dat onze school een veilige ontmoetingsplaats is voor de kinderen, de ouders en de leerkrachten. We proberen dat onder andere te bereiken door pesten te voorkomen (preventie) en wanneer het toch gebeurt duidelijk stelling te nemen om dit gedrag te bestrijden. Regelmatig komt het onderwerp 'pesten' gedurende het hele schooljaar in alle groepen aan bod.

Om ervoor te zorgen dat ieder kind zich prettig en veilig voelt op school, stelt iedere groep aan het begin van het nieuwe schooljaar **klassenregels** en een **'pestcontract'** op. Hierin worden de regels vastgelegd, die de kinderen met elkaar hebben afgesproken. Deze regels hebben veel te maken met sociale vaardigheden en sociale weerbaarheid. Het aanleren en oefenen van sociaal-emotionele vaardigheden neemt daarom binnen de lessen een belangrijke plaats in. Niet alleen

om probleemgedrag te bestrijden en ongewenst gedrag te voorkomen. Ook voor het optimaal functioneren van kinderen en het ontwikkelen van hun talenten zijn vaardigheden als luisteren, samen delen, weten waar je goed in bent, ruzies oplossen, zelfvertrouwen, voor jezelf opkomen, doordachte beslissingen nemen, je gevoelens uiten, van je fouten leren onmisbaar. De methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling **'Leefstijl'** sluit prima aan bij deze belangrijke onderwerpen en wordt dan ook in alle groepen gebruikt.

Aan het begin van het schooljaar verzorgt de APC in alle klassen een les om het pestprotocol te bespreken en te bespreken/herhalen wat de leerlingen moeten doen wanneer zij worden gepest. Ook geeft zij dan aan wat haar rol is en dat kinderen bij haar terecht kunnen wanneer zij gepest worden of wanneer zij pestgedrag signaleren. Natuurlijk mag dit ook gemeld worden bij de eigen leerkracht(en). Ook deze les sluit aan bij preventief handelen.

Tevens doet de bovenbouw jaarlijks in november mee aan de Week van Respect. De week van Respect sluit aan bij de domeinen Sociale Veiligheid en Burgerschap.

Wanneer er toch wordt gepest

Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school. Zowel voor de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen als voor de leerkrachten en de ouders. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.

Wanneer er toch wordt gepest, hanteren we de volgende aanpak.

1. Er wordt pestgedrag gesignaleerd;
2. Gepeste kind en/of de ouder(s) worden verwezen naar de anti-pestcoördinator op school;
3. De anti-pestcoördinator analyseert samen met het kind en de ouder(s) de situatie;
4. De APC spreekt met het gepeste kind en de pester (eerst afzonderlijk, later (wanneer mogelijk) gezamenlijk) en maakt afspraken met hen, deze afspraken worden op papier gezet en ondertekend door de leerlingen (met op korte termijn een evaluatiemoment);
5. De leerkracht wordt bijgepraat en door de APC ondersteund;
6. Gesprek met APC/directie/ouders/pester vindt plaats als de pester ondanks de aanpak toch doorgaat. Hierin bespreekt de directie de te nemen stappen als het pesten doorgaat;
7. De APC noteert het incident in het registratiedocument.

Overige taken Anti-Pest-coördinator

- De eerste 6 weken van het schooljaar: **De gouden weken**, APC faciliteert collega's tot positieve groepsvorming.
- De eerste weken na de kerstvakantie: **De Zilveren weken/Positieve weken**, APC faciliteert collega's met werkvormen.
- 1 maart; Complimentendag (doen we altijd elke dag!). APC attendeert en faciliteert collega's.
- 19 april: dag tegen pesten. APC attendeert en faciliteert collega's.

Monitoring

Onze school monitort de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen op de volgende manieren:

- Eén keer per jaar wordt de leerlingtevredenheidsvragenlijst afgenomen bij de leerlingen van groep 5 tot en met 8.
- Twee keer per jaar, in oktober en in april, wordt door de leerkrachten de ZIEN-observatielijst ingevuld om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen in kaart te brengen. Vanaf groep 5 worden deze vragenlijsten ook door de leerlingen zelf ingevuld.

Wanneer nodig kan aanvullend een sociogram worden ingevuld.

Tevens vullen de leerkrachten een aantal keer per jaar het **groepsplan gedrag** in om het sociaal emotioneel leren te monitoren, hierin worden onder andere de gegevens van ZIEN verwerkt.

Social Media

Ook Social Media valt voor ons onder Sociale Veiligheid. We bespreken jaarlijks met de leerlingen de Gedragscode ICT & Social Media die is opgesteld voor alle Archipel basisscholen. Ook wordt er in de bovenbouw, via de methode Leefstijl en via [MediaMasters](#) regelmatig aandacht geschonken aan de kansen en gevaren van (digitale) media.

Archipel Beleidsstukken Sociale Veiligheid

- [Gedragscode ICT & Social Media](#)
- [Time-out, schorsing en verwijdering](#)